

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Selonteko antaa kattavan kuvan maaseutualueiden tilanteesta ja antaa johdonmukaiset kehittämissuositukset. Hyvä on, että selonteossa tunnustetaan Leader-toiminnan, kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistyön merkitys maaseutualueiden elinvoiman kehittämisessä.

Euroopan yhteinen maatalouspolitiikka ja tulevan ohjelmakauden budjetti vaikuttavat paljon myös Suomen maaseudun kehittämiseen. Tämänhetkisten tietojen mukaan maaseudun kehittämiseen kohdistuva rahoitus vähenee tulevilla kaudella huomattavasti. Maaseutu ei kehity, ellei siihen varata rahaa.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Ovat

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Maaseutuvaikutusten arviointi ja niiden vakiinnuttaminen päätöksenteossa on tärkeää.

Nykyisen kaltainen maaseutualueiden luokittelu ei vastaa todellisuutta. Myös Etelä-Suomessa ja kaupunkien lähellä on taantuvaa maaseutua, jonka elinvoimaisuus mahdollistaa koko alueen kehittämisen. Asuttu ja elinvoimainen maaseutu lisää myös huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta.

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Pääsääntöisesti kyllä.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Asukas- ja kylätoiminnalla on iso merkitys koko Suomen asuttamisessa, ihmisten hyvinvoinnissa sekä varautumisessa ja turvallisuudessa. Paikalliset toimivat yhteisöt ja vapaaehtoistoimijat ovat merkittäviä palveluntarjoajia ja olennaisia turvallisuustoimijoita, jotka ylläpitävät maaseudun kriisinkestävyyttä, resilienssiä ja huoltovarmuutta.

Järjestöjen rahoituksen kiristyminen, kuntien entistä tiukempi taloustilanne ja maaseuturahoituksen epävarma tulevaisuus heikentävät kolmannen sektorin palveluntuottamiskykyä. Siksi tulee varmistaa, että muut rahoituskanavat (mm. Leader-rahoitus, maaseuturahoitus) voivat tukea paikallislähtöistä kehittämistä.

Selonteossa on kerrottu hyvin mm. digipalveluiden saavutettavuuden haasteista. On tärkeää huomioida, että kaikilla suomalaisilla on tasavertaiset edellytykset julkisten palvelun käyttöön. Itärajalla tulee kiinnittää erityistä huomiota tietoliikenneyhteyksien toimivuuteen ja kattavuuteen. Tällä hetkellä itärajan läheisyydessä toimimattomat digiyhteydet vaarantavat yritystoimintaa, työntekoa, opiskelua arjen sujuvuutta, jopa turvallisuutta.

Lapset ja nuoret rakentavat maaseudun tulevaisuutta. Siksi on tärkeää, että he viihtyvät ja osallistuvat yhteisöjen toimintaan ja heille on tarjolla myös omia rahoitusmahdollisuuksia (esim. Nuoriso Leader-toimintatapa).

Myös monipaikkaisten asukkaiden osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet on huomioitava. Kunnilla ja hyvinvointialueilla on oltava edellytykset tarjota palveluita myös monipaikkaisille asukkaille.

SWOTin ulkoisiin uhkiin: On tärkeää turvata maaseudun kehittämisrahoitus ja Leader-rahoitus, jotta maaseudun yhteisöt ja mikroyritykset voivat kehittää alueensa elinvoimaisuutta ja pitää alueen asuttuna. Maatilat eivät yksin takaa elinvoimaista maaseutua.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Visio toteutuu parhaiten, kun ihmiset osallistuvat ja sitoutuvat sen toteuttamiseen omista lähtökohdistaan. Tämä on myös Leader-toimintatavan vahvuus.

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuositukset (24 kpl) olennaiset?

Kyllä. Kehittämissuositukset 7-9 tuovat esiin Leader-toimintatavan vahvuuksia. Leader-toimintatapa on tasa-arvoinen, monialainen ja paikallisia asukkaita ja yhteisöjä osallistava. Se toimii hyvin sekä kaupungeissa että maaseudulla. Leader-toiminnan tulisikin olla monirahastoista.

Tulevalla ohjelmakaudella on tärkeää, että maaseudulla elämisen ja yrittämisen mahdollisuudet turvataan.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

- vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita
- voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuudenuskoa
- ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

- 1 digitaalisen kuilun kaventaminen
- 8 maaseudun kehittäminen CAP post 2027
- 9 YPK-toimintamallin laajempi hyödyntäminen
- 15 Asuttavuuden varmistaminen
- 17 kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuositukseen suosituskohtaisesti:

-

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

-

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

Leader-toiminnan vaikuttavuus edellyttää riittävää ja ennakoitavaa rahoitusta sekä selkeää asemaa osana kansallista maaseutupolitiikkaa. Leader-ryhmien rooli tulisi tunnistaa entistä vahvemmin osana maaseutuvaikutusten arviointia, paikallista tiedontuotantoa ja yhteiskunnallista dialogia.

Ojanen Terhi
Leader Länsi-Saimaa ry